

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1847

CDLXXXI. Bischof Arnold bestimmt die Verhältnisse der Vicarien und Altaristen, am 16. Febr. 1475.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54048)

cunque futuris temporibus in casu reemptionis emi et comparari contingat, ipsis cappelle et altari annectimus, vnimus et incorporamus ac censibus ecclesiasticis ascribimus et connumeramus statuentes ipsum in antea ecclesiasticum fore, jure et libertate ecclesiasticis gaudere debere prenominatosque quatuor florenos renentes similis annui census, presertim tres florenos renentes custodibus parochialis ecclesie pro follario, quartum florenum pro cereis candelis ad dictum officium missarum prenominatarum necessariis assignatos et deputatos sexdecim florenis aggregamus et annumeramus ipsosque ecclesiasticos facimus et ecclesiastica libertate gaudere volumus et decernimus. Ipsi quoque domino matheo cum prenominatis cappella et altare ac censibus providemus, conferimus et insituimus seu in possessionem ducimus eorundem. Cetera omnia prescripta rata, grata atque firma habentes et certa nostra scientia in omnibus et singulis punctis sive articulis approbamus, ratificamus et tenore presentium in Dei nomine confirmamus, In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premisorum presentes nostras litteras ex inde fieri fecimus nostrique Sigilli iussimus appensione communiri. Datum et actum in Castro nostro Seyerzer nostre Brandenburgensis diocesis, anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto, die vero Martis penultima mensis Augusti.

Nach dem Original.

Einer alten Copie der vorstehenden Urkunde, welche sich im Brandenburgischen rathhauuslichen Archive befindet, ist folgendes Register der Reliquien der St. Gotthardskirche beigefügt:

Iste subsequentes reliquie sunt apud magistros fraternitatis vinearum in quodam ladula in custodia, que tempore consecrationis cappelle et altaris sancte crucis debent recondi per episcopum consecrantem in altari:

primo particula ossis de sancto Johanne baptista;
 de sancto Thoma apostolo;
 de monte caluarie;
 de lapide supra quem Christus fuit positus, quum sumptus fuit de cruce;
 de columna flagellationis;
 de loco, ubi beata maria fuit nata;
 de sancta Katerina;
 de camifcea sancte Dorothee.

Iste sunt reliquie, que recondite sunt in pacificali argenteo cum figura Christi in Cruce:

primo de sancto gangulpho
 de undecim milium virginum
 et una particula ossis de sancto Brixio.

CDLXXXI. Bischof Arnold bestimmt die Verhältnisse der Vicarien und Altaristen,
 am 16. Febr. 1475.

Arnoldus, dei et apostolice sedis gratia Episcopus Brandenburgensis, Vniuersis et singulis presentes litteras intuentibus Salutem in domino et presentibus fidem indubiam adhibere. Quia propter diversas rixas et dissensiones, que inter rectores, membra et ministros ecclesiarum coniunctim vel diuisim aliquando oriri consuevere, ecclesie ipse in diuino culto, sacramentorum administratione, diuinis officiis ac aliis in spiritualibus et temporalibus non modica susceperunt detrimenta, propter que ex pastoralis officii dignitate nobis commissi paci et quieti in nostris subditis et preeminentius in clero intendimus et animo pervigili insudamus et sicut civitas nostra altius diocesis nomine eminet, altius et primo

omnium ad refecandum et exterminandum a nostre civitatis Brandeborgh clero fomitem diffensionis studium et operam adhibuimus et per presentes adhibemus efficacem pariter et fructuosam. Enim vero cum inter se dudum contentiones et rixe varie in distributionibus in memoriis, in locis et sessionibus in choro et processionibus ac aliis sint exorte, ad quas sedandum ordinavimus et perpetuis futuris temporibus irrefragabiliter servandum statuimus et auctoritate nostra ordinaria ordinamus Primum et ante omnia, quia, ut per manifestum claruit, tunc cottidiane in distributionibus fiendis contentiones ipse et rixe orte fuerant, quidam eorum conducticios sive officiantes in memoriis vicariorum sive altaristarum eo, quod eorum suppleant vices, debere participare fenserunt, alii autem reluctantes, quod *) oppositum tenuere, Ideo ad has precavendum, quia videlicet memorie ab altaristis solum denominationem receperunt, Volumus ut de cetero solum inter vicarios et altaristas distributio fieri debebit nec amplius conducticii sive officiantes de eorum memoriis debeant salariari. Rursum ut oculata docuit experientia, tunc aliqui hujusmodi congregatorum in vigiliis et missis decantandis segnes et insolentes se reddere ita quod aliqui aliunde confabulando, alii in cimiterio moram trahendo, alii collationando, qui etiam proximi quoad aditus ecclesie in mansione apparent, non tempestive sed quandoque post nocturnam quandoque modicum prius, quandoque vero tardius se ad interessendum vigiliis ac missis presentant, Ideo ut honor hujusmodi congregatorum magis observetur, ordinamus, quod quilibet qui post Venite in vigiliis venerit, et in missa post kyrie eleyson, in duobus denariis punietur et sic consequenter pro quolibet nocturno in vigiliis consimilem penam sustinebit, quod etiam de missa si post epistolam aut ewangelium venerit, intelligendum arbitramur. Ceterum si qui vicariorum in negotiis nostris ecclesie vel altaristarum hujusmodi fuerint impediti, et qui infra septa civitatis gravi aut iminenti fuerint infirmitate, hii equales cum aliis recipiant portiones. Preterea ne ex transitu in processionibus nec non in sessionibus in ecclesia aut aliis inter vicarios aut altaristas rixe aut gwerre aliquatenus oriantur, decernimus senioratum eorum ratione sacerdotii et non ratione acceptationis beneficii servandum fore, nisi forte fuerit alicuius preeminentis status aut dignitatis ut puta decretorum baccalarius aut artium magister vel super majori promotione vel dignitate fulcitus; hic enim iuxta status sui preeminentiam et dignitatis excellentiam cum senioribus locum obtinebit. Demum volumus, ut et jam dudum observatum est, quod nemo beneficiatus de pertinentiis altaristarum participabit, quousque in presbiterum fuerit ordinatus. Nulli ergo omnino hominum liceat hujusmodi nostras ordinationes et constitutiones infringere aut eis ausu temerario contraire. Alioquin contra transgressores hujusmodi, prout de ivre poterimus, rigidius procedemus. In cujus rei evidens testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in castro nostro Seieser Anno a nativitate domini M^o. CCCC^o. septuagesimo quinto, feria quinta post dominicam Invocavit etc.

Nach dem Original.

CDLXXXII. Ein Ablassbrief des Bischofs Arnold für die heilige Leichnamsgilde in der Neustadt Brandenburg, vom 22. Febr. 1476.

Arnoldus, dei et apostolice sedis gratia episcopus Brandeburgensis, universis etc. salutem etc. Transiens de mundo ad patrem salvator noster Jhesus Christus, quamquam jam omnia subjecisset pedibus, adhuc immensam ac exuberantem suam caritatem et liberalitatem exhibuit, omnem exce-

*) Diese Abbreviatur giebt Zincke durch eorum?